

Prețului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a și
a trei'a câte 6 cr. v. n. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 59.

— Sibiu, Mercuri 23/4 Augustu. —

1880.

Din Bucovin'a.

— Cernauti. Corespondentele nostru ajungendu la descrierea siedintiei dietale din 30 Juniu și ocupandu-se mai pe largu de starea scolei agromice, cum și de cea dela Radautiu, face o diversiune asupra „economiei fondului religionariu“, pe care o numesce „trista“, afla apoi, că administratiunea rea s'ar trage „dela economii cei straini, veniti din cine scie ce tieri“, și crede că aceea ar fi multu mai buna, „candu aru fi deregatorii de legea orientala și candu aru fi ei romani, pentru-că atunci aru avea tocma spusese înpregiurari ôresicari iniuriri bune asupra lor, pentru-că aru fi convinsi, că odata cu perderea acelei averi s'ar perde și tîta speranti'a bisericeii și a natiunei lor.“ Din acestea cause coresp. face apellu la cunoscutulu zelu alu escel. sale domnului mitropolitu dr. Silvestru Morariu, totu-odata la dnii dr. Zuranovicu consiliariu consistoriale și la bravulu dr. Zotta, dela carii astêpta îndreptarea multoru neajursuri in afacerile eclesiastice, scolastice, economice. Fara a voi se pârda cineva unu singuru cuventu intru apararea deregatoriloru straini, carii voru fi administrandu averile bisericeii bucovinene, o straina mirare a coprinsu de multu pe toti aceia, carii au afflatu nu numai despre acea administratiune, ci și că însusi secretariulu fericitulu episcopu Hacman fusese intr'o serie de ani unu germanu rom-catholicu (daca nu evreu catholicatu), care nu odata a sucitu nasulu la consistoriu, la clerulu întregu, uneori și ministrulu. De altumentrea, administratiunea buna ori rea de averi bisericesci, stă in legatura fôrte subtile cu identitatea confessiunei religiöse. Nenumerate sunt exemplele de cele mai nerusinate și criminali dilapidari, de administratiune miserabila și chiaru hotiêsca de averi bisericesci prin fiii aceleasi biserici; fonduri colossali eclesiastice s'au stracuratu fara nici o urma pintre degetele episcopiloru, curatoriloru, patroniloru, popiloru; averi immobile, mosii, au fostu ocupate de vecini, sau luate cu titlu de arenda, apoi incorporate la averea vreunui hotiu dupa moatea lui, și inghitite de famili'a lui, fara că se mai casce cineva gur'a contra hotiei; scule de aru și petrii scumpe s'au vediutu transformate in ânele, coliere, braçiarie, cercei, diademe, la câte o mirêsa rumenita; biserici au caditu in ruina, lasate fara invelisiu, din caus'a vênituriloru dilapidate. Cautati la monastirile și bisericele din Romani'a, la ce stare desolata și de batjocura ajunsesera celu puçinu 1/2 din ele pâna in a. 1864. Si se nu crêda cineva, că numai in biserica orientala se întempla hotii de acelea. Abia sunt 7 ani, de candu se descoperi chiaru și la calvinii nostrii o dilapidare de preste 100 de mii fl. Si au nu tocma acuma ministrulu culteloru din Ungari'a compuse din nou comisiuni, spre a investigâ și regula disordinea intrata in administratiunea fonduriloru și altoru averi catholice? Adaoge la acestea casulu plinu de scandale dela episcopii'a de Vatiu (din susu de B.-Pest'a), dela Oradea și dela alte vreo trei, totu din Ungari'a propria. Bucovinienii, că și noi ardenienii, că și ori-care straini a caroru avere e administrata de altii, se se întrebe mai antaiu, candu si pe ce cale au apucatu averea lor bisericesca pe mani straine.

Se pare că banc'a rurala din Galiti'a, laudata fôrte in patri'a ei, aci in Bucovin'a este spre ruin'a poporatiunei rurale. Acêsta cestiune scabrôsă veni mai antaiu in siedinti'a din 3 Juliu prin o petitiune colectiva, presentata și motivata frumosu de câtra dn. Georgie Flondoru dela Storoginetiu. Cu acea ocaziune s'a cerutu și infintiarea unei banci rurale, anume pentru Bucovin'a; idea fôrte fericita, care inse va dâ in Cernauti preste adversari infocati. Dupa modest'a nôstra parere, chiaru interessulu bine întielesu alu proprietariloru mari cere, că ide'a infintiarei unui institutu de bani in Bucovin'a se o ia in cea mai

de aprôpe consideratiune, avendu inaintea ochiloru o asia numita banca rurala, s'eu și numai institutu de creditu și de economii, buna-ôra precum este Alb'n'a din Sibiu, care condusa și îngrijita, aparata și cautata, precum cauta o buna mama de pruncii sei, acum in anulu alu 7-lea face progresse neasteptate, aparandu și ea, de si in tacere, fara multa vorba, pe fôrte multe familii bune și laboriöse, de ghiare rele, era altora standu-le in ajutoriu că se'si inmultiesca averea, se asigure și viitoriulu familiei. (De familii lenesie și risipitorie nu pôte fi vorb'a, că pe unele că acelea le ajuta numai s'p'a și lopat'a, pop'a cu cadelniti'a și evangeli'a lui Lazaru.) Interesesele proprietariloru mari, de latifundia, sunt multu mai strinsu legate de ale poporatiunei rurale, de ale proprietariloru mici, de câtu se nu întielega dumnealoru, că valôrea proprietatiloru mari depende intru tîta poterea cuventulu dela valôrea și inmultirea poporatiunei rurale. Unii proprietari batu in pinteni, provocandu-se la machine de aratu, de cositu, de seceratu și trieratu. Prea bine; dara mai sunt nenumerate operatiuni agricole, pe care nu le pôte executâ nici-o machina din Angli'a ori Americ'a; dara tocma se se și pîta asia ceva, cine se transporte cerealiile pâna la arii, și cine se le consume? Concurentia infricosiata amerintia pe toti agricultorii mari din tîta monarchi'a, la esportulu de cerealie. In Americ'a și Australi'a s'au facutu și estimpu atâtea grâne, in câtu se pîta saturâ unu anu întregu pe tîta Europ'a 300 milioane de suflete. Castigulu celu mai siguru este din ceea ce se consuma aci acasa, in patri'a nôstra. Cu câtu poporulu tieranu va amblâ mai golanu și mai flamendu; cu câtu voru fi goniti mai multi din tîera prin rapacitatea usurariloru și altoru spoliatori; cu atîta valôrea proprietatiloru trebuie se scada in proportiuni spaimentâtorie. Deci tocma de amu avea nu sciu ce aversiune câtra poporatiunea rurale, se o ajutam in calamitatile ei inasprite prin nesciintia, in interessulu propriu, strinsu legatu cu alu tieranului, și se nu'lu lasamu in prad'a fêreloru rapitorie.

Situatiunea orientala.

Dupace gubernele celoru siése mari poteri se convinsesera, că guvernulu turcescu nu este dispusu a se supune decisiuniloru aduse in conferinti'a din Berlin și că le considera că neadvenite, se decisera a face unu pasu solidariu, prin care se'i inpuna in modu imperativu vointi'a Europei, voindu totuodata se arate Turciei, că este izolata, parasita și că nu mai are nici unu aparatoriu între amicii sei de odinôra, carii pâna mai eri alaltaeri nu obosau a proclamâ esistenti'a imperiului turcescu de indispensabila, atâtu pentru pacea, câtu și pentru echilibrulu Europei.

Spre ajungerea acestui scopu, cele siése mari poteri europene, primindu propunerea d. Gladstone, se decisera a compune o flota constatâtoare din unu anumitu numeru de vase de resbelu ale fiacarei poteri și a face cu ajutoriulu acestei flote o demonstratiune maritima in marea adriatica in contra cerbiciei guvernului turcescu, care avu cutediarea a se opune și a desconsiderâ vointi'a categorica a Europei întregi.

Dêca diplomati'a europêna au crediutu, că prin afisiarea acestei demonstratiuni isi va ajunge scopulu doritu pe calea cea mai usiôra, apoi astadi trebuie se marturisêsca in fati'a lumii întregi, că êrasi s'au insielatu in asteptarile și calcularile sale prea întiepte.

Sultanulu și guvernulu seu din Constantinople nu numai că nu s'au spariatu de formidabil'a amenintiare a mariloru poteri, nu numai că nu s'au grabitu a capitulâ, a se supune vointiei Europei și a face amenda onorabila, ci din contra, respunse la tîte acele amenintiari și la întietitôrele note co-

lective ale mariloru poteri cu unu curtenitoriu, dara firmu: Non possumus.

In acelu respunsu guvernulu turcescu dice mariloru poteri, că decisiunile aduse de conferinti'a din Berlin, dela care Turci'a au fostu eschisa pe nedreptu, sunt neacceptabile, și că dêca totusi voiesce se le realisesca, n'are de câtu se o faca pe propri'a loru raspundere și in propriulu loru riscu, de ôrece guvernulu turcescu nu se afla nici deobligatu și nici in positiune de a dâ ascultare acelor decisiuni. De altcum Turci'a invita pe marile poteri la o noua conferintia, in care fiindu și ea reprezentata, se se supuna cestiunea grêca și muntenegrêna unei repetite discussiuni, pe o basa mai rationabila și mai echitabila, de câtu cum au fostu aceea, pe care o au adoptat'o conferinti'a din Berlin. Afara de acêsta guvernulu turcescu inputa mariloru poteri și le acusa cu multa dreptate, că se amesteca in afacerile interne ale Turciei, la care nu au nici unu dreptu.

In fati'a acestui respunsu fôrte logicu și bine redactatu alu guvernului turcescu marile poteri se vedu puse in alternativ'a nici-decum placuta, s'eu de a primi punctulu de vedere alu guvernului turcescu și a se intruni la o a dou'a conferintia, ori dêca nu, a continuâ pe calea apucata a demonstratiuniloru maritime și a noteloru colective, pâna candu voru inblandi și voru pedepsi trufi'a redesteptata a turciloru.

In casulu primu diplomati'a europêna va remanea blamata și umilita, era in casulu alu douilea vomu avea unu resbelu turco-europênu, pe lângă care resbelulu din Crime'a a fostu numai o gluma.

Diplomati modernii cu principele de Bismark in frunte, aru trebui se isi renege totu trecutul și tîte traditiunile lor și se se prefaca in totu atâti filosofi stoici, pentru-că primindu propunerea Turciei, se revina din nou asupra decisiuniloru conferintiei din Berlin și se le desfaca. Acêsta este de neasteptatu și nici nu se va potea întemplâ.

Remane deci numai alu douilea casu, alu resbelului. Acesta nu numai că este posibilu, dara este dejâ iniatiu și preparatu prin ciocnirile de pâna acuma dintre albanesi și muntenegrini, prin miscarile și agitatiunile bulgare și prin mobilisarile și concentrarile de armate ale Serbiei și ale Muntenegrului.

Europ'a nu mai esista, au dis'o acêsta de multu comitele Beust. Că ea intr'adeveru nu esista, ne o au probatu atâtu Congressulu câtu și conferinti'a din Berlin, unde la aparintia marile poteri europene se invoira asupra unoru puncte, rezervandu'si inse fiacare din ele libertatea de actiune, asia, precum si-o rezervase comitele Andrassy cu politic'a sa „din casu in casu“, cu alu carei ajutoriu Austro-Ungari'a ajunse pâna la Serajevo și Novi-Bazar.

Avendu respunsulu guvernului turcescu in mana, diplomati'a europêna se va mai consultâ câtuva timpu asupra celoru ce are se faca de aci inainte, era pâna atunce diplomati'a russêsca va îngrijî, că prin unulu din acele „incidente neprevédute“, de cari se scie folosi atâtu de bine, inaginar'a Europa se fia pusa in fati'a unoru fapte dejâ implinite. O astfelu de fapta implinita va fi: unirea celoru doue provincii bulgare și aliantia ofensiva și defensiva a Serbiei, Muntenegrului și Bulgariei, subt protectoratulu Russiei.

Atunci apoi va fi sositu ôra suprema pentru Turci'a și pentru Europ'a întregă.

Camilu.

Transilvania.

— Sibiu. (Tax'a de scutire dela servitiulu militariu.) Este și acêsta una din multele pedepse la care sunt supuse popôrale nemagiare, că legile, decretule, decisiuni, instructiuni și ori-ce acte publice, care taia in viêti'a poporului,

nu li se publica si cu atatu mai puçinu esplica in limb'a lui.

Cu legea adusa in anulu acesta pentru scutirea din servitiu in armata, se mai intempla si unu altu reu, cã terminulu de executiune, adeca de asia numita fassiuone, s'a pusu fôrte scurtu, adeca numai pâna in 5 Augustu st. n. in cãtu pare cã si vinu muscalii cu cazacii. Pedeps'a neimplinirei acesteii legi este fôrte grea, adeca sêu platirea in treita pâna la insiesita a contributiunei fia-caruia, cu care este obligatu statului, sêu temnitia. Legea nu e cunoscuta nici chiaru locuitorilor magiari curati, precum se pôte convinge ori-cine nu numai pe la sate secuiesci, ci si la orasie. Vai de multimea comuneloru, in care nu cunôsce nimeni limb'a magiara, si legea acést'a este in sinesi severa. In sensulu ei sunt obligati a platí tax'a: 1. a) toti fetiorii cãti au trasu la sorti si aflandu-se cu totulu neapti, au fostu stersi din liste sêu role; b) cei aflati in clasa din urma, sêu dupace esisera din ea cã neapti. 2. Cei liberati in urm'a vre-unei reclamatii legale, sêu dimisi din servitiulu militaru in sensulu altei legi XL din 1868 §. 40, p. c). 3. Cei dimisi inainte de implinirea aniloru de servitiu militaru pentru vre-unu defectu trupescu, care inse nu e de natura, cã se nu mai póta munci si nu i s'a causatu prin servitiu militaru. In fine 4. chiaru si acei individi sunt datori se platésca tax'a acést'a, cari s'au stranutatu cu locuinti'a (au emigratu) in tieri straine, inainte de implinirea aniloru de servitiu militaru in acést'a monarchia.

Cu alte cuvente, mai scurtu: Acei fetiori, cari nu se afla sub arme, se platésca celoru assentati si portatori de arme in fiacare anu.

Taxele (le-ai potea dice si glóbe) sunt acestea; 1. Sierbii dela economii, fabrice, bolte (comerciu) si professiuni, cum si dilerii, platescu câte 3 florini v. a. 2. Asia numitii sodali de meseriasi (professionisti), dela comerciu si fabrice, precum si ajutatorii in familii, platescu câte 4 fl. daca nu au simbria mai mare de 40 fl. pe luna. Diurnistii (copistii) de prin cancelarii si desagarii (Hausirer) totu 4 fl. 3. Maisterii tineri cari luca de sine, cu sêu fara sodali, platescu câte 6 fl.

Alti individi, cari platescu inoposite directe in cl. II ori III (salarie, venituri fixe etc.) platescu tax'a militara dupa alta scara si adeca: dupa 50 fl. contributiune directa inea 5 fl.; daca contrib. e mai mare de 50 dara nu trece preste 100, tax'a e 10 fl.; dela 100 pâna la 200 tax'a 20 fl.; dela 200 pâna la 400 fl. tax'a 40 fl.; dela 400 pâna la 800 fl. 80 fl.; de aci incolo tax'a e de 100 fl. pentru toti cãti platescu contributiune directa mai mare de 800 fl., adeca toti cei bogati.

Bine se fia sciutu, cã si acei individi, cari au implinitu sub arme o parte din anii servitiului, apoi au esitu, trebuie se platésca tax'a pentru restu.

La intrebarice ni se facu despre adunarea nôstra generala dela Turd'a, care se va deschide sambat'a viitóre, respundemu cã biletele dela calile ferate venite la Comitatu s'au inpartitu tôte, cu mai multe dile inainte, atatu aci in locu, cãtu si pe la despartimente. Pâna acum s'au anuntiatu si in parte presentatu la presidiiu siette dissertatiuni, care se voru pune la ordinea dilei, care dupa cum au fostu anuntiate. Celu multu 1 óra de fiacare, ascultarea loru va cere 7 óre, in casu candu voru fi tôte de coprinsu, cã se póta fi admisse la lectura in sensulu statuteloru. Unele cestiuni bugetarie, reu intielese, din cauza cã n'au fostu discutate in presa de timpuriu, potu se dea ocaziune la mare perdere de timpu, daca ómenii nu se voru intielege intre sine in conferintie prealabili.

(Unu memorialu politicu) compusu in limb'a germana, litografatu pe 5 pagine folio, veni dilele acesteia la redactiunile politice, cu dat'a Budapest'a, 31 Iuliu a. c. Auctorulu, sêu daca mai voiti, auctorii acesteii lucrari, punu temeiu pe impregiurarea cunoscuta de toti, cã tierile corónei unguresci sunt locuite si sustinute nu numai de magiari, ci si de alte nationalitati, cã prin urmare si la denumirea ministrilor trebuie se se respecte acést'a impregiurare. Candidédia de ministrii pe cãtiva dintre cei mai cunoscuti barbati de statu si anume: br. Geringer cã ministru presied. si de finantia; br. P. Sennyei la interne; Pápay chefulu actuale alu cancelariei de cabinetu, la culte; Jos. Slavy sêu com. Ant. Szechén ministru ad latus la Maj. Sa; Keszlerfy la comerciu; consil de curte Jacobu Bolog'a la comunicatiune; Michailovics presied. de senatu la curtea supr., ministru justitiei. Motivarea acestu proiectu este scrisa in ter-

mini tari; auctorii se paru a fi bine informati despre nelegiuri si abusuri fara numeru. Ne pare fôrte reu cã ne lipsesce spatiulu spre a le reproduce pe tôte, mai alesu acuma, candu evenimentele critice se rostogolescu din nou, cã si o lavina diu Vesuvu, preste Orientulu Europei. In nici-unu casu lucrurile nu potu remanea nici la noi asia precum sunt, ceea ce constata si press'a magiara cu prea puçina esceptiune; de aceea trebuie se fimu si noi cu cea mai apriga luare aminte la decursulu loru, cã-ci e verb'a nu numai de camasi'a, ci si de pelez nôstra.

Discurse parlamentarie tinute in cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Teleszky István: On. Casa! D-lu referentu a amintitu mai pe urma, si acést'a s'a disu si din alte parti, cã de se va eliminá aline'a din urma, comassarea nu se va potea efectui in cele mai multe parti ale Transilvaniei, pentru-cã teritóriile eliminate in multe locuri facu $\frac{9}{10}$ parti din hotarulu intregu, prin urmare, daca voru si cere ceilalti cu totii comassarea, permissibilitatea totu nu se va potea dispune. Acestu motivu nu stã, pentru-cã acele locuri nu le potemu numerá la posesiunea celoru ce se opunu comassarii. Me provocu la §-lu respectivu din art. de lege LV: 1871, in care nu a fostu o asemenea dispositiune, cum este aceea ce ni-o recomanda d-lu referentu acum in numele comisiunei juridice, si cu tôte acestea, dupa conspectulu ministerialu, in fiacare parte a Transilvaniei au fostu comassarii; pentru-cã nu ne potemu inchipui unu judecatoriu, care, daca se va eliminá acestu §. se vina la conclusiunea, cã aceste teritórie trebuie socotite la posesiunea celoru ce se opunu comassarei.

Am auditu cã dispositiunea legii citate in acést'a privintia si pâna acum s'a interpretatu asia, cã aceste teritórie s'au socotitu totdeauna la posesiunea celoru ce ceru comassarea. Eu nu afu de corecta acést'a interpretare a legii, dar la nici unu casu nu acceptediu nici acea interpretare, cã pasiunile comune, daca legea nu dispune in privintia loru, se se socotésca la posesiunea celoru ce nu voiescu comassarea. Deci argumentulu principalu, cu care s'a atacatu votulu separatu, nu stã.

Imi sustnu si acea afirmatiune, cã in Ungari'a nu este analoga situatiunea, nu este analoga dispositiunea legii, pentru-cã in Ungari'a nu fiacare proprietariu singuraticu a fostu indreptatitu se cêra comassarea, ci numai fiacare composessoru si numai maioritata absoluta a fostiloru iobagi.

Si in §. 19 cetitu de d-lu referentu se face amintire numai despre composessori, éra nu despre proprietarii de pamentu singuratici, dar mai lamuritu vorbesce pct. c) §. 6 din art. 10, care spune, cã cine sunt indreptatiti a cere regularea posesiunei si de odata cu ea comassarea si anume spune, cã proprietariulu feudal (földesur) si intre acestia fiacare composessoru sêu maioritata iobagiloru.

Amiculu meu a disu, cã nu primesce argumentarea mea cu privire la anteciparea spesseloru, eu inse imi iau voia a reflectá pe on. Casa, cã acestu argumentu e fôrte gravu si credu cã amiculu meu si-a uitatu, cã in Transilvani'a si pâna aci cererea proportionarii au fostu permissa fiacarui possessoru; ori-care possessoru potea cere proportionarea, dar fiindu cã nu éra cine se le antecipede speșele, proportionarile nu s'au efectuitu.

Eu fatia cu acea dispositiune a legii din Ungari'a, dupa care fiacare composessoru pôte cere comassarea, afu o garantia fôrte mare intr'aceea, cã acela care cere comassarea, e datoriu se antecipe totuodata si speșele cele enorme, pentru-cã unu possessoru de vr'o câte-va jugere de siguru nu le va potea antecipá.

A mai disu si d-lu deputatu Elekes George, cã eu nu vreau se permitu possessorulu de 30 jugere atatu dreptu cãtu permitu possessorulu de 300 jugere. Daca stã acestu argumentu, se nu ne jucamu cu cuvintele, se nu dicemu, cã legamu dreptulu provocationalu alu comassarii de $\frac{1}{3}$ parte, apoi in acést'a se mai computamu si astfelu de posesiuni, ai caroru proprietari se opunu comassarii, ci se avemu curagiulu si se o spunem francu, cã in Transilvani'a fiesce-cine pôte cere neconditionatu comassarea. Acést'a ar fi celu puçinu logicu. D-lu referentu dice, inse cã noi nu mergemu pâna unde a mersu legea ungeresca, pentru-cã damu possessorulu singuraticu unu dreptu provocationalu numai in casulu, daca posesiunea lui la olalta cu cea comuna face $\frac{1}{2}$ parte a hotarului. Eu tocma acést'a o consideru de erórea cea mai mare; pentru-cã in discursulu meu de mai inainte am aratatu — fara a fi combatutu de cineva — cã de vomu primí acést'a dispositiune a proiectulu de lege, va resultá din trensulu acea anomalia, cã acolo unde teritóriile comune nu sunt inca regulate, doue jugere voru potea comassá hotarulu; acolo inse unde regularea teritoriulu comunu a urmatu dejá, nu se va potea comassá, de va si lipsí din $\frac{1}{4}$ si numai unu \square^o .

Eu nepotendu se'mi dau votulu pentru o lege atatu de nelogica, recomendu votulu separatu spre primire. (Aprobari).

Presidiulu pune la votu propunerea deputatulu P. Cosm'a. — Nu se primesce.

Urmédia propunerea deput. Ugron. — Se primesce.

In fine urmédia votulu separatu. — Nu se primesce.

§. 7. In orasie, in comune libere si in comune mestecate cu urbanisti la cererea motivata a celoru ce possuudu a patr'a parte a teritoriulu respectivu, spre scopulu ameliorarei economice, si fara a se comassá intregulu hotaru alu comunei respective — se pôte permite

comassarea singurateceloru parti de hotaru, prevediute cu mediuni naturale, sêu separate prin modulu culturai. Mai departe, la cererea motivata a fia-carei partide, judecatoriá pôte ordoná in decisiunea pentru permissibilitatea comassarei, cã teritóriile de o estensiune mare de paduri, pasiuni si munti, apartinátórie hotarului comunei, de cumva nu sunt obiectulu segregarei sêu proportionarei, se le scóta din procedur'a mesurarei comassarei.

In asemenea casuri, judecatori'a nu este datóre a respectá voia possessoriloru, ci va decide liberu pe bas'a referintieloru locale.

Se primesce.

Bar. Kemény Kálmán: On. Casa! Paragraful 8 din proiectulu de lege despre regularea referintieloru urbaniale in Transilvani'a, l'a stersu comisiunea juridica simplu si nu l'a inlocuitu cu nimicu. Eu credu, cã noi nu ne potemu multiami cu stergerea simpla a acestu paragrafu, pentru-cã, daca nu se inlocuiescu cu altulu, acele hotare, unde comassarea generala din orice cauza nu se efectuescu, regularea paduriloru si a pasiuniloru, respective schimbarea teritórielor singuratiche de pamentu ce se afla printre paduri si pasiuni, este imposibila. Deci eu facu propunerea urmatória si vi o recomandu spre primire:

Intre §§. 7 si 8 ai proiectulu de lege din desbateru se se puna acestu paragrafu nou:

„La segregarea urbaniala, sêu la proportionarea paduriloru, enclavele, singuratecele parcele de pamentu ce se afla între paduri, se potu schimbá si atunci, candu comassarea nu se afla in curgere.

„Schimbarea si in asemenea casuri se va face dupa principiile comassarei.

„Acele parcele dintre paduri, cari la 1 Ianuarie 1880 au fostu prevediute (telepitve) cu locuintia permanenta — afaru de casulu comassarii generale — numai cu invoirea proprietariulu potu fi obiectu de schimbare.“

Voindu a fi scurtu in motivare, facu numai o observare. Si adeca: Propunerea mea se vede a fi in cãtva in contradicere cu normele observate la comassarea generala. Adeca la comassarea generala atatu dupa legile de pâna acum, cãtu si dupa proiectulu presentu se potu schimbá si acele teritórie de campu, pe cari se afla edificii si locuitori. Acést'a se pôte motiva cu aceea, cã prin comassarea generala tribunalulu si judele pertractatoriu pôte desdauna pe respectivulu pentru pamenturile espropriate din campu cu altele din apropierea comunei, va se dica dela locu mai bunu; acolo inse unde se regulédia numai padurile, cari sunt departe de comuna, unde judecatori'a nu este in stare, casele celoru espropriati ale asiediá in apropierea comunei, espropriarea acestor'a nu s'ar potea motiva.

Din aceste motive, precum se vede si din textu, eu am propusu numai schimbarea acelor teritórie, pe cari nu se afla edificie. (Aprobari).

Pauler Tivadar ministru de justitia: De óre ce caus'a principala a devastarii paduriloru si a prevaricariloru in Transilvani'a au fostu enclavele, dupa parerea mea consideratiuni fôrte grave de economia nationala si de politie de campu reclama, cã aceste enclave se se póta schimbá si fara comassare; dar de alta parte sunt si astfelu de teritórie, pe care se afla locuintie permanente, cari érași din motive nationale economice si de poporatiune nu se potu supune acesteii norme. De vreme ce propunerea d-lui deputatu bar. Kemény Kálmán satisfice ambeloru recerintie si corespunde acelei intentiuni, care éra coprinsa si in proiectulu originalu, ve recomandu se o primitu cu atatu mai virtosu, pentru-cã spre incongiurarea abuseriloru possibile s'a luat 1 Ianuarie 1880, care va impededá eludarea scopulu acestei dispositiuni prin mutari grabite. (Aprobari).

Bokross Elek referentulu: On. Casa! Comisiunea juridica a stersu acést'a dispositiune coprinsa in proiectulu originalu alu ministrului, si anume dupa espressionea ei categorica pentru aceea, cã nu a aflatu o modalitate multianitóre pentru definitiunea conceptulu teritórielor ce ar fi se se schimbe si pentru asigurarea complanarii valórei, ce o ar capetá prin schimbare. Cã referentu alu comisiunei inse trebuie se ve marturisescu, cã pe mine personalmente me multiamescu textulu substernutu din partea d-lui bar. Kemény Kálmán si pentru aceea ilu primescu din parte'mi. (Aprobari).

Parteniu Cosm'a: Me miru forte, cã d-lu ministru de justitia care nu cunôsce de locu referintie Transilvaniei, ia lucrulu atatu de usioru, si cestiunea acést'a, carea între referintie din Transilvani'a este un'a din cele mai grave — o cualifica de o simpla cestiune de politie silvanala resp. de campu.

Domnii deputati din Transilvani'a totu cu aceea ne intimpina, cã noi nu cunôschemu referintie de acolo, deci se le damu pace, nici se nu ne ridicamu cuventulu pentru ele; si cu acést'a invingu, cã-ci sunt unii, cari sub aceste cuvinte intielegu si altu ceva.

„La noi nu e regulatu nimic'a, noi suntemu in stare mai rea de cãtu ungereni, cã-ci la noi inainte de 1848 nimicu nu s'a terminatu, abia s'au inceputu ceva, inse in urm'a evenimenteloru cunoscutu nu s'au potutu continuá, si am ajunsu acolo cã n'avemu lege care se ne apere, ci suntemu aruncati prada nu sciu cui“ — dicu ei — de si nu aici dar in cercuri private.

Nu mai fostii domni feudali sunt caus'a, cã in Transilvani'a referintie de posesiune sunt mai incurcate de cãtu in Ungari'a, pentru-cã atunci, candu ar fi potutu, nu si-au implinitu datorintia, n'au facutu in acést'a privintia nici macaru atatu, cãtu au facutu cei din Ungari'a.

In Transilvani'a nu s'au nesuitu fostii domni feudali cã se si faca alodiatura, la ei n'a fostu mesur'a avutiei „cãte mii de jugere are cutare proprietariu?“ Ci „cãti iobagi are?“ Scopulu loru a fostu se aiba cãtu de multi iobagi cari se le lucre, dela cari se culéga diecimea si nonimea (a diecea si a nou'a parte din producte), éra sôrtea iobagiulu se nu se reguledie, cã se fia silitu a lucrá pentru domnulu seu cãtu va voi acesta.

Acesta fiindu scopulu, fôrte bucurosu s'au invoitu

domnulu cá iobagiulu se'i ladiuiesca cátu de multe paduri cari cá atari n'aveau valóre, numai cá se'i dea a nou'a respective a diecea si se platésca contributiunea. Acésta este originea enclaveloru, din cari se nesuescu acum se scótiá pe fostii iobagi; fostii iobagi din Transilvani'a inse n'au facutu lazuitura nici in contra vointiei domniloru nici in contra lepei, cá-ci in Transilvani'a iobagii au fostu adevérati sclavi ai domniloru, ci le-au facutu chiaru pentru promovarea intereselor domniloru loru.

Ei bine! Acuma, pentru-cá padurile sunt mai cu pretiu, se se espropriedie fostulu iobagiu din pamenturile, cari de secolu le-au cultivatu si inbunatatitu strambii sei si in loculu loru se i se dea astfelu de pamentu, care nu corespunde valórei mosiei lui si sistemului economic!

Daca se va intemplá acésta, fostii iobagi se voru ruiná si nu se cere mare daru profeticu pentru a prevedea cá daca nu va urmá altu reu —, celu multu preste 10—20 de ani cea mai mare parte dintre ei nu va mai fi in acésta tíera, voru fi siliti se faca si ei aceea ce facu ungurenii, se emigredie. Dobrogea nu este departe, este acolo pamentu destulu, care'lu capeta in daru cu scutire de contributiune!

Nenorocirea nóstra si astadi este aceea cá suntemu prea puçini, celu puçinu de 4—5 ori atáti locuitori de cátu sunt astadi aru potea nutri acésta tíera, si apoi voimu se'i perdemu si pe acestia prin deposedare, motivata cu frásce de acestea? Dar pe cine vomu asiedá in loculu loru?

Imi pare fórtre reu, cá o dispositiune atátu de periculósa se încérca a se veri in lege numai asia „per mops“, si cá d-lu referentu se preface cá nu póte vorbi in numele comisiunei, dar in numele seu primesce propunerea, ceea ce isi are insemnatarea sa pentru deputatii transilvani.

Eu imi tínu de datorintia a atrage atentiunea on. Case asupra gravitatii acestei cestiuni si a declará, cá daca nu mi se ia in consideratiune acésta reflectare, primirea propunerei va insemná pentru Transilvani'a o adevérata deposedare.

V'am spusu opiniunea mea si cu acésta imi spalumanile, d-vóstra binevoiti a decide. (Va urmá.)

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Tíera Oltului in 28 Iuliu 1880.

In 27 Iuliu a. c. intre 3 si 4 óre dupa amédu locuitorii comunelor Sinc'a-vechia, Ohab'a, Vadu si Persiani din comit. Fagarasiului au fostu amaru cercati, cá-ci in tímpu de 13 minute o plóia torentiale inpreunata cu grindina a nimicitu fructulu osteneleloru loru. Acésta plaga, care pe aici de multu nu venise, a venitu acum in modu inspaimentatoriu, cá-ci a nimicitu totalu, nu numai sematurile de primavéra, ei si celea de tómma, cá-ci pe aici abia suntemu in ajunulu secerisului. Cucurudiulu, ordiulu, ovesulu si canep'a etc., cari pe aici promiteau fórtre multu, sunt amestecate cu pamentulu, granele si secarile sémana multu a paie inblatite, merele, si prunele de furi'a elementului inainte de a ajunge la cócere a trebuitu se acopere pamentulu, éra legumeloru de prin gradini abia li se mai cunósce loculu unde au fostu cultivate, cu una cuventu, pe aici nu suntemu cu finea lui Iuliu, ci cu inceputulu lui Novembre. — CREDU CÁ E DE PRISOSU A AMINTI, CÁ DIN ACESTE 4 COMUNE OCHIURILE FERESTRILORU SITUATE DE CÁTRA VESTU SI NORDU-VESTU, CARE NU AU FOSTU PROVEDIUTE CU TABLE, PRECUM SI TIGL'A DE PE COPERISIELE EDIFICIELORU AU FOSTU STRICATE, PRECUM SI CÁ TÓTE PASERILE (GALITIELE) PE CARI LE-A APUCATU ACÉSTA TEMPESTATE SUB CERULU LIBERU AU FOSTU UCISE, CÁ-CI ASIA CEVA ISI PÓTE FIA-CINE INCHIPUI. — In fati'a acestei fatalitati nime nu se bucura de cátu ferestrarii, cari au alergatu din tóte partile in comunele nenorocite, cá se traga ceva folosu din daun'a nereparabila a bietiloru locuitori.

Inchieiu cu cuvintele unui bietu tieranu din Sinc'a vechia: „No ómeni buni! acusi vine judele si notariulu pe la usile nóstre, cá se ne escutedie érasu pentru dare, dar eu ve spunu dreptu, cá eu le voiu dá sufletulu, cá altu-ceva nu mi-a mai remasu din batai'a lui Ddieu de eri.“

Unu economu.

Date despre scolele din Blasiu pre 1879/80.

I. Facultatea teologica.

Obiectele propuse in estu anu au fostu:

in cursulu I si II ordinare: dogmatic'a speciala si scriptur'a testamentului nou, — estraordinarie: medicin'a pastoralá.

In cursulu III si IV ordinare: pastoral'a si istori'a bisericésca, — estraord. pedagogi'a.

Afara de aceste se propuse in tóte patru cursurile cantulu bisericescu, tipiculu si ritulu.

Studiile ordinare se propusera de 4 professori, cele estraordinare de 3.

In anulu IV au fostu auditori	9
„ „ III „ „ „	11
„ „ II „ „ „	16
„ „ I „ „ „	19
Sum'a	55

Toti acesti-a alumni ai Seminariului Archidiececanu, si anumitu 50 pentru Archidieceasa, éra 5 pentru dieces'a Lugosiului.

— La cursulu de teologi'a morale, in anulu I si alu II au fostu preste totu 25 elevi, dintre cari unulu pentru dieces'a Gherlei.

II. Gimnasiulu.

In anulu acesta planulu de invetiamentu s'a modificatu intru urmatóriele:

l. greca	órele s'au inmultitu la 17,
l. romana	„ „ „ „ 21,
l. magiara	„ „ „ „ 21,

Istoria si geogr. geografi'a universale s'a trecut la clasea II, éra a patriei la prim'a classe, matematica, intr'a 8-a classe mai primí 1 óra.

geogr. fisica si matem. se strapuse dela cl. 8-a la a 4-a, totu cu 2 óre.

fisic'a remase numai in cl. 3, 7 si 8 cu 3+4+4 óre.

istori'a nat. mai capetá una óra intr'a 6-a.

chemi'a remase numai intr'a 4-a classe cu 2 óre.

logic'a si psihologi'a ambe intr'a 8-a cl. cu 3 óre.

geometr. desemnativa se introduse (in loculu geometriei) in tóte 4 clasele gimn. inf. cu câte 2 óre; si in consecintia:

desemnulu remase numai in cl. 5 si 6 cu câte 2 óre.

gimnastec'a se introduse si in cl. 7 si 8 cu câte 1 óra.

In statulu personariu inca s'au facutu unele schimburi. Cu inceputulu lui Novembre P. V. Consistoriu conferindu Rssmulu d. Joanu Antonelli altu oficiu denumí directoru pre Joanu M. Moldovanu, pre professorulu P. Uilacanu ilu trecu la facultatea teologica remanendu cá in gimnasiu se propuna numai logic'a si psihologi'a intr'a 8-a cl., éra in locu-i denumí pre cancelistulu mitrop. Alesiu Viciu, si mai tardiu completá statulu personariu conformu numerului óreloru denumindu da prof. pre d. Joanu F. Negrutiu. — In Maiu catedr'a de gimnastica si desennu devení vacante si fu de aci in colo suplenita prin celi alalti professori.

Deci la finea a. obiectele ordinare s'au propusu de 14 professori, cele estraord. de 2.

Esamenele publice s'au tinutu in 26—29 Juniu, clasificatiunile s'au publicatu in 30 Juniu, cu care ocaziune s'au inpartitu si premiele. In 1 si 3 Iuliu s'a tinutu esamenele verbale de maturitate.

Numerulu scolariloru gimnasiali a scadiutu in anulu acesta, si anume cu 8. Nationalitatea, confessiunea si progressulu lor se vede din conspectulu urmatoriu, precum si beneficiile, din cari s'au inpartasitu.

Clasea	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Sum'a
inmatriculati	71	67	88	49	40	38	32	30	415
desertati	5	4	6	3	6	—	2	1	27
morti	1	1	—	—	—	—	1	—	3
remasi	65	62	82	46	34	38	29	29	385

Dintr'acesta a) dupa nationalitate:

Romani	71	61	81	46	34	38	29	29	383
Magiari	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Sasi	—	1	—	—	—	—	—	—	1

b) dupa confessiune:

greco-catholici	59	52	72	38	29	30	25	29	334
romano-cath.	—	—	1	—	—	—	—	—	1
greco-orientali	6	9	9	8	5	8	4	—	49
ev.-reform.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
augustani	—	1	—	—	—	—	—	—	1

c) dupa progressu:

eminenti	9	10	13	8	4	7	9	8	68
de cl. prima	37	34	51	31	26	26	16	20	241
de cl. secunda	10	10	12	5	4	4	2	—	47
de cl. tertia	9	8	6	1	—	1	1	—	26
ne examinati	—	—	—	1	—	—	1	1	3

Beneficiati au fostu:

cu stipendi	1	2	6	3	2	4	6	4	28
cu pane	29	34	44	21	21	18	8	20	195

In numerulu acesta sunt coprinsi si 4 privatisti inserisi la acestu gimnasiu, si a nume 2 pre a 8-a, câte unulu pre a 7-a si 6-a classe.

Dintre scolarii de a VIII classe, 26 ordinari si celi 2 privatisti s'au supusu examenului de maturitate. 3 dintr'insii s'au declarat „deplinu maturi cu prestatiune laudabile“, alti 3 „deplinu maturi“, 16 „maturi“, éra 6 au fostu relegati la repetirea examenului. — Stipendie au fostu:

1 Maiorianu de	fl.	60.—
2 Bobiane de	„	52.50
16 Rudolfiane (de Lugosiu) de „	20—80.—	
1 Clainianu de	„	120.—
2 dela Asociat. Transilvana „	20—60.—	
3 Siolutiane	„	60—100.—
1 de statu	„	60.—
2 Alutianane	„	40.—

III. Preparandi'a.

Professorii au remasu totu celi din a. trecut; éra planulu s'a modificatu si intogmitu asia, cátu pre venitoriu se fia trei cursuri si prin urmare elevii, cari in estu anu frecuentara cursulu II au se mai facu unu anu.

Elevi inmatriculati: in cursulu I 28, intru alu II 15. Sum'a 43. De aici eminenti: Cursulu I 5, II 3; de clasea prima: I 19, II 12; de cl. secunda: I 1, II —. Din cursulu I desertara 3. — Beneficiati: 1 cu stipendiu, 39 cu pane.

IV. Scol'a normale séu principale.

Avu si in estu anu 3 professori ordinari.

Elevi inmatriculati: in cursulu I si II 39, III 68, IV 64. Sum'a: 151. De aici:

In clasea	I	II	III	IV	Sum'a
eminenti	—	13	7	16	36
de clasea prima	13	26	29	38	106
de clasea secunda	1	6	2	5	14
de clasea tertia	—	—	—	4	4
neesaminati	3	—	—	—	3
desertati	1	—	3	1	5
Sum'a	18	—	41	64	168

Intre elevii normali s'au inpartitu in anulu curente 40 table de pane.

V. Scol'a de fetitie.

Are doue invetiátorie si 1 catechetu.

In cursulu I au fostu 27 eleve, intru alu II 18, preste totu 45 eleve.

(„Fóia scolastica“ din Blasiu.)

Apelu literariu.*)

A trecut anulu, de candu, totu cam pe acestu tímpu, m'am adressatu prin diarele romane din Austri'a cátra p. t. Publicu romanu cu rugamintea, cá se binevoiesca a-mi intinde mana de ajutoriu la compunerea Ornitologiei poporale romane, adeca de a-mi tramite tóte numele poporale ale paseriloru si tóte legendele séu basmele, datinele si credintiele, cantecele si proverbele etc. etc. câte le voru fi auditu si sciindu cá se afla la poporul nostru despre tóte paserile, cari provinu in tierile locuite de Romani, cá astfelu Ornitologia poporala romane, ce cugetai inca cu finea anului trecut se o publicu, se fia cátu se póte de interesanta si pentru literatur'a nóstra de unu insemnatu pretiu.

Cu cea mai mare durere si parere de reu inse trebue se marturisescu, cá dintre toti domnii abonati si neabonati la diarele, in cari s'a publicatu apelulu meu, numai singuri doi insi au aflu de bine a-mi respunde si-ami tramite unele notitie fórtre interesante asupra mai multoru paseri. Acesti doi insi, carora me simtu datoriu a le esprimá cea mai viua si sincera multiamita, sunt domnii Gr. Craciunasiu din Ciobancuti'a, teologu abs. si E. Popu, invetiatoriu in Siomcut'a-mare.

Afara de apelulu amintitu m'am adressatu cátra mai multi domni si prin epistole, dar' pana acuma inca n'am primitu nici unu respunsu.

Éta in puçine cuvinte rezultatulu apelului si-epistoleloru mele!

In decursu de doui ani si mai bine, de candu, pe lánge multe alte lucrari literare, me ocupu neincetatu cu compunerea Ornitologiei poporale romane, am avutu destula ocaziune se me incredintiez, cá poporul nostru are pentru fia-care pasere câte una séu si mai multe numiri curatu romanesci, cari, se le cauti dío'a mare cu lumin'a prin tóte vocabularele câte le avem, incepu delu celu mai vechiu si pana la celu mai nou, nu le vei gasi, pentru-cá nime pana acuma n'a aflu de consultu, séu mai bine disu n'a voitu se se injosiesca pana intr'atáta cá se le adune din gur'a poporului.

Din contra, fia-carele se póte incredintia cá vocabularele nóstre continu mai multe numiri straine séu latine de paseri, de cátu romanesci.

Deci óre nu e unu pecatu strigatoriu la ceriu cá se ignoramu ce e alu nostru, si candu avemu lipsa de vr'unu nume séu terminu tehnicu, se alergamu dupa inprumuturi? Óre nu e rusine pentru noi romanii cá se ne servimu cu câte si mai câte cuvinte straine ciuntite, adoptate séu traduse, pe candu ale nóstre cele curatu romanesci numai nu ne striga cá se le scótemu din sinulu

*) Tóte Stim. Redactiuni, atátu din Austri'a cátu si din Romani'a, sunt rugate se reproduca apelulu acesta in colónele diareloru D-sale.

poporului si se le damu dreptulu care li se cuvine? . . .

Tôte natiunile, cari nu voru se remana inapoi'a altor'a in privinti'a culturai, intrebuintiédia tôte mijlocele necesare spre a scôte la lumina, nu numai tesauerele ce stau ascunse in sinulu poporului lor, ci chiaru si ale altoru natiuni, de cari prea puçina lipsa ar avea se se interesedie.

Esemplu fia-ne Francesii, Germanii, Anglesii si multi altii.

Numai noi Romanii asteptamu se ne pice mur'a in gura. Numai noi stamu cu manile in siolduri si — asteptamu cá altii se lucre pentru noi. Si daca unulu séu altulu voiesce se lucre ceva in interessulu natiunei nóstre, ceialti frati ai sei nu voru se-lu ajute de feliu, séu daca-lu si ajuta, apoi numai éca asia! . . . se se dica cá l'au ajutat.

Si óre ce an voitu si ce voiescu eu cu publicarea Ornitologiei poporale romaue?

Am voitu si voiescu se scotu la lumina tôte numirile de paseri de prin tôte tierile locuite de romani, dinpreuna cu tôte legendele, datinele, credintiele, cantecele, proverbele, medicamentele etc. câte se afla la poporul nostru despre paserile, cari le cunósce elu dupa nume, cá astfelu se nu mai avemu lipsa de-a inprumutá ceea ce ne trebuiesce de pe la straini, ci se avemu proprietatea nóstra.

Scopulu meu a fostu si este celu mai laudabilu.

Dar' unde e ajutorulu doritu? . . .

Séu póte cineva fi in stare se adune totu ce se afla in gur'a poporului? Potu eu, buna óra, se adunu tôte numirile de paseri de prin tôte tierile locuite de Romani, daca contratii mei nu me voru ajutorá? . . .

Nu! nici-odata!

Dreptu aceea p. t. domni si frati me adresediu inca odata cu rugamintea cátra d-vóstre, cá se binevoiti a me ajutorá la compunerea opului din cestiune.

Si daca unulu séu altulu din d-vóstre nu voru fi sciindu nici o legenda, nici o datina séu credintia, nici unu canteu séu proverbu etc. etc. ceea ce cu greu imi vine a crede, apoi binevoiti a-mi comunicá macaru tôte numirile poporale ale paserilor, dinpreuna cu diminutivele lor si totu modulu de pronuntiare vulgara a acestora. Eu sunt deplinu incredintiati, cá fiacare dintre p. t. domni va sci macaru vreo câteva numiri poporale de paseri, cari in alte locuri nu sunt cunoscute, séu de si voru fi cunoscute, apoi celu puçinu pronuntiarea lor nu va fi totdeauna cá a Romanilor din alte provincii, si tocmai acésta pronuntiare de multe ori e de mare folosu la aflarea si constatarea originei unui séu altui cuventu.

Scopulu meu e, cá Ornitologi'a poporala romana ce voiu a o pune sub tipariu cu inceputulu lunei lui Septembrie a. c. pe lângá legende séu basme, datine si credintie, cantece si proverbe etc. etc. se contina si tôte numirile de paseri din tôte provinciile locuite de Romani, chiaru si ale celor din Istri'a si Macedoni'a. Deci, cá se-mi potu ajunge scopulu, cá opulu din cestiune se fia cátu se póte de completu si interessantu, depinde acuma numai dela bunavointi'a si ajutorulu p. t. domni si frati Romani.

Fórte bine ar fi candu, pe langa numele romanu alu cutarei paseri, s'ar alaturá si numele naturalu latinu séu germanu. Nefindu acésta cu potintia, me voiu multiami si numai cu o descriere scurta a paserei, care va purtá numele respectivu.

Responsurile multe — puçine, câte voru fi, poftescu se mi se tramita pâna la inceputulu lunei lui Septembrie, séu celu multu pâna la 15 Octobre a. c. la Sereth (Bucovin'a).

Sereth, Juniu 1880.

Simeonu Fl. Marianu,
preotu.

— Anunciu literariu. Editor'a Socec et C-nie, propunendu'si a retipari treptatu cele mai principale scrieri ale d-lui A. I. Odobescu (ale caroru editiuni nu se mai afla in comerci), va incepe acésta publicare prin retiparierea volumului intitulatu: Motii si Curcanii, care coprinde doue episoade de interessulu celu mai viu, culesu din istori'a redesteptarei moderne a poporului romanu.

Atâtu inportanti'a faptelor nationale relatate in acésta scriere, cátu si stilulu corectu si animatu cu care ele sunt narate, recomanda aceste opere in modu cu totulu particularu la atentiunea lectorilor romani, si facu cá ele se compuna cartea cea mai apropiata pentru recrearea instructiva si morala a junimei nóstre studiöse.

Volumulu Motii si Curcanii va reaparea pâna la 20 Junie, intr'o brosiura eleganta si va reproduce

cu fidelitate pe copert'a sa tipurile a doui bravi aperiatori ai drepturilor nationale, adeca: unu tieranu Ardeleunu din cetele lui Horia si unu Dorobantiu din armat'a nóstra teritoriala de astadi. Acestu volumu este celu mai nimeritu premiu, ce autoritatile si particularii potu depune in manile junimei studiöse. Pretiulu unui exemplariu, fiindu fórte cumpetatu (2 lei n.), contribue asemenea, cá acésta fórte pretiuita carte se fia abordabila pentru cele multe budgete scolare. Publicarea opereloru d-lui A. I. Odobescu voru continuá cu volumele urmátorie:

II. Scene istorice din Chroniclele romanesce, coprindeudu cunoscutele novele hystorice: Mihnea Voda celu reu si Dómn'a Chiajn'a; precum si alte scrieri inedite: Eraclea, Vintila Voda de la Slatin'a, Rafail'a.

III. Fumuri si Scrumuri din timpii prehistorici ai Romaniei, compuse din studii seriöse si din apretii umoristice asupra renasitiiloror provenite din epocela primordiale ale patriei.

IV. Amintiri din vechime, asiedieminte ale Romaniei continuandu articolulu: Câte-va óre la Znagovu, precum si alte relatiuni archeologice despre monastirile tierii.

V. Studii asupra vechiei literaturi romane, p'ecum cantecele poporane, Poetii Vacaresci etc.

VI. Basme venatoresce publicate mai antaiu in volumu: Pseudokynigeticos in mic'a biblioteca ilustrata pentru copii etc.

Sciri diverse.

— (Constituirea Bancei nationale din Bucuresci.) De gubernoru alu acestei banci s'au denumitu d-lu J. Campineanu, fostu ministru de finantie.

Actionarii au alesu de directori pe d-nii: Teodoru Mehendinteanu, Teodoru Stefanescu, Dimitrie Bilcescu si Emilu Costinescu, de censori au alesu pe d-nii Stefanu Jónide, Menelas Ghermany, Hillel Monoach si C. Stefanescu. Acesta este personalulu dirigentu alu Bancei nationale romane, a carei infintiare erá de multu dorita si necesara.

— (Decoratiune.) D-lu avocatulu V. Maniu, fostu presiedinte de curte, a fostu decoratu cu ordinulu „Steau'a Romaniei“ in gradulu de ofitariu.

— (Tarifa titlurilor.) In septeman'a trecuta s'a inpartitu in camer'a deputatiloru din Itali'a unu capitolu alu bugetului intitulatu: „Concessiuni ale gubernului“. Printre aceste concessiuni se coprinde si decretela regale pentru concessiunea titlurilor nobilitare nationale si pentru autorizarea séu confirmarea celoru de primitu séu dejá primite dela o putere straina. Éta cari sunt taxele stabilite pentru fiacare titlu nobilitaru: Titlulu de principe 30,000 franci; titlulu de duce 25,000 fr.; titlulu de marchisu 20,000 fr.; titlulu de conte 15,000 fr.; titlulu de baronu 10,000. Ori-ce altu titlu séu adaugire de particula 5000 fr. Pentru autorizatiunea de a purtá o decoratiune straina este a se plati o taxa de 90 franci.

— (Focu mare in Verpelet.) In 21 ale c. dupa m. cátra 4 óre, luandu o casa focu, acesta fu respanditu peste intrég'a comuna, prin ventulu vehementu, si dearsera cam 300 de case, precum si biseric'a, scóla, cas'a comunala, cas'a parochiala, casarm'a, post'a, farmaci'a, cele mai multe dintre edificiele dominiali. Au arsu nu numai casele, ci si mobilele, bucatele, facéandu-se astfelu o dauna fórte mare. Cu multa dorere si parere de reu trebue se mai accentuamu, cá acésta nefericire ajunse si pe ilustrulu nostru barbatu, d-lu Antoniu de Mocsanyi, proprietariulu acelei comune.

(„Luminatoriulu“.)

— (Despre faimosulu vice-comite Pausz alu comitatulu Severinu) citimu in „Romani'a libera“, cá au caditu in fine pe manile politiei romanesce din Bucuresci, de unde fara indoiala cá va fi estradatu justitiei magiare, pentru cá se isi prinésca pedéps'a meritata.

— (Redeschiderea scólei de cadeti din Sibiu.) Erumpéndu la acésta scóla, inca inainte de incheierea semestrului alu douilea, contagiósulu morbu de ochi egipténu, frecventantii au fostu congediati pe acasa, éra cei greu morbosu au fostu dusi la Orlatu spre insanetosiare. Gratie bunei ingrijiri primite acolo cadeti se reinsanetosia, asia, cá cursulu intreruptu li s'au potutu éra reincepe cu diu'a de 1 Augustu st. n.

— (O comuna revoltata din caus'a tacsej militare.) Precum afla diariulu „Egyet.“ locuitorii comunei Sütö din comit. Gran se revoltara in diu'a de 27 Juniu din caus'a noiei tacse militare. In ide'a raticata, cá acésta noua specie de impositu ar fi numai o inventiune a vice-notariului lor Bela Vass, se adunara cá la vreo 300 individi inaintea primariei ceréndu destituirea vice-notariului. Notariulu inspaimentatu se inchise in primaria, éra multimea infuriata se apucá si sparse tôte

usile acelu edificiu. Notariulu amenintiati se refugiá la oficiulu postalulu, dara multimea ilu urmarí si acolo si sparse éra usile. Pe carari laterale notariulu scapá la Gran, unde indata raportá pretorelui despre cele intemplate. Acesta avisatu dejá, tramisese pe unu comisariu de politie cu siése panduri cá se restabilésca linistea, ceea ce inse n'au potutu face si asia pretorele venindu in persóna la fati'a locului se vedíu necesitatu a recvirá dela autoritatile din Gran unu batalionu de infanterie. Militi'a a si sositu in comun'a revoltata si corespondentulu diariului citatu avea sperantia, cá linistea se va potea restabilí, fára de a se intemplá o nenorocire mai mare.

— (Ap'a de botezu la curtea regala din Spani'a) conformu unui vechiu usu, se aduce directu din ap'a Iordanului. Asia si acuma dupa cererea reginei Spaniei, care isi astépta ór'a de a dobandí, consulu spaniolu din Jerusalimu a primitu dejá de câteva septemani ordinulu, cá se tramitia unu omu espressu la Jerihon, pentru cá se aduca din ap'a Iordanului unu vasu cu apa, care apoi bine sigilatu va fi tramisu la curtea din Madrid, unde va avea a serví la botezulu pruncululu asteptatu.

Cursulu bursi din Vien'a si Pest'a in 2 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru	107.60	107.75
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	82.70	82.75
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	95.—	99.—
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	85.—	86.25
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	125.—	125.45
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	94.40	94.—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	93.50	94.—
Obligatiuni urbariale temesiane	94.—	93.50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	93.—	93.70
Obligatiuni urbariale transilvane	94.50	—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	93.25	93.75
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecimei de vinu	93.75	94.50
Datorie de statu austriaca in chartie	72.—	72.—
Datoria de statu in argintu	73.—	73.—
Rent'a de auru austriaca	86.65	86.50
Sorti de statu dela 1860	130.—	—
Actiuni de banca austro-ung.	326.—	324.—
Actiuni de banca de creditu ung.	275.25	276.—
Actiuni de creditu aust.	255.25	257.—
Sorti ungresci cu premii	112.50	112.50
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.54	5.54
Napoleonorulu	9.35 1/2	9.35
100 marce neuntiesci	57.75	57.70

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

	17 Augustu st. n. 1890.
Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	l. 85. 1/2 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	107.— „
Obligatiuni dominiali cu 8%	101. 1/2 „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	90. 1/2 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	99. 1/2 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	90.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	54.40 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	98.— „
Prioritati cu 8%	— „
Actiunile bancei Romani'a din 1869	— „
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	230.— „
Romani'a, compania de asecur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	70.— „
Rent'a romana din 1875	75.— „

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumani.

Wilhelm's
Allopu de plante Schneeberg

alu lui
Franciscu Wilhelm, farmacistu in
Neunkirchen (Austri'a de josu.)

In decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare forta vindecátore si usuratóre pentru morburile organoloru de respiratiune, pentru catarele gútlejului si alu bronchiiloru, tuse spasmodica, ragusiela, multe alte suferintie ale gútului si ale plumanilor.

Fórte de recomandatú este acestu sucu cá preservativu pe tempuri neguróse si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii si o necesitate pentru ómenii cari suferu de plumani; éra pentru cantareti si oratori in contra vocii inflorate, séu chiaru in contra ragusieli, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Nuneróse ateste probésa cele afirmate mai susu.

Se afla de vendiare in sticle a 1 fl. 25 cr. in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher sen.

Onoratulu publicu se céra totdeauna specialu Wilhelm's Allopu de plante Schneeberg, fiindu-cá acesta se produce singuru numai de mine. si de orce fabricatele puse la vendiare subí firm'a Julius Bittner Allopu de plante Schneeberg, sunt nisce imitatiuni nedemne. asupra caroru atragu deosebit'a atentiune a publiculu cumperatoriu.

(2) 15—25

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Kraft.